

ROMÂNIA NOUĂ

Abonamente: 1 Lună Lei 8
6 Luni 45
1 An 80

ORGAN DE PROPAGANDA NAȚIONALĂ

— Plata anunțurilor după învoială —
Redacția și Administrația
— Strada Gogol No. 39 — Chișinău —

Director: Dr. ONISIFOR GHIBU

Iese în fiecare zi de lucru
Sub conducerea unui comitet alcătuit din Români din toate țările

Prim-Redactor: Dr. ION MATEIU

Oaspeți iubiți: Cercetașii României

Astăzi sosesc la Chișinău Cercetașii României, cari vor fi primiți cu mare solemnitate de către autoritățile publice, în frunte cu I. P. S. Nicodem și cu d. general Văitoianu, comisarul Basarabiei.

În seria lungă de vizite pe care le-a înregistrat capitala noastră, dela Unire încoace, iată în sfârșit una, care iese din cadrul obișnuit al preocupărilor politice, îndrumând sufletul nostru spre culmile senine ale vieții copilărești.

Ingenunchiați sub povara unor dureri adânci, striviți de cruzimea suferinței ce suspină în toate ungherele unei țări sfâșiate, mintea aghersă ni se sbate înfrigurată după un razim moral chemat să tempereze sbuciumul tragediei noastre și să înalțe iarăși puterea credințelor zgduite.

Razboiul sfânt pe care nu l'a purtat setea de glorie a unor aventurieri, ci conștiința istorică a neamului nostru de pretutindeni, a provocat prin felul cum a fost curmat, o stare de lucruri atât de grea, încât e nevoie de eforturi uriașe, pentru restabilirea echilibrului sufletesc zdruncinat în tot cuprinsul lui creator.

Partea cea mai însemnată a energiei naționale, a pierit în furtuna luptelor de aspră și înalțătoare măreție.

S'au dus vitejii, care în fluturarea drapelului biruitoare, intru-pau forța de rezistență a unui neam și conștiința luptătoare, izvorâte din tradiția istorică a idealului nostru.

Dar în jalea ce acopere pierderea lor, un popor de viață adânc pătruns de rostul său în lume, știe să se reculegă și biruind sentimentalismul nenorocirilor mari dar trecătoare, se ridică cu bărbăție la acele acte de voință îndărătnică, prin care se spulberă ruinele întunecate și se creează o lume nouă.

Din durerile prezentului, care trebuie să fie un impuls de regenerare morală, noi avem datoria să ne îndreptăm privirile spre generația epocii de mâne, care ascunde în sine taina cea mare a prefacerii noastre sufletești și a așezării vieții noastre de stat pe temelia realităților morale productive.

Iată pentru ce simțim o sinceră bucurie astăzi, cu prilejul sosirii cercetașilor la Chișinău, fapt care ne dă putința să fixăm în mod principiar semnificația superioară a cercetășiei în dezvoltarea sănătoasă a neamului nostru.

Din generoasele frământări ale generalului englez, Baden-Powell a răsărit în 1908 chestiunea „scoutismului”, pe care cercetări și experiențe instructive au ridicat-o la valoarea unui sistem de educație socială.

Tinerimea școlară nu va mai fi ținută între înguștii pereți ai clădirilor pedagogice, pentru o intelectualizare, din care voința și inițiativa ies cu totul mutilate. Copilul trebuie pus în mijlocul naturii, spre a-i cunoaște tainele, asprimile și frumusețile ei, spre a înțelege din atingerea statornică cu realitățile vieții, că valoarea omenească e determinată de energia morală care înfruntă primejdiiile și creează faptele.

Și această concepție nouă, care îndruma educația în sens realist de complexă transformare sufletească, a dovedit, prin aplicarea ei practică de un deceniu,

că e sortită să revoluționeze toată pedagogia socială și să fundamenteze principiile sigure ale civilizației și trăinicieii umane.

Farmecul încântător pe care cercetășia îl exercită asupra tinerimii, nu numai prin formele ei distractive, ci mai ales prin fondul de surprinzătoare *potrivire sufletească*, a avut darul să cucerească și spiritele din Românie, unde la 1913 s'au pus cele dintâi baze ale acestei instituții de educație.

Prin stăruința și interesul Principelui Carol moștenitorul Tronului, cercetășia a luat un avânt larg dela un capăt la altul al țării.

Condusă în mod unitar și după principii bine stabilite, de către profesori de inimă, s'a ajuns la o asociație generală care în scurt timp a dat rezultate admirabile. Valoarea pozitivă a acestei instituții s'a afirmat în cursul războiului nostru, care a văzut pe cercetăși îndeplind nu numai servicii mărunte, ci adeseori fapte de îndrăzneală bărbătească și de inițiativă tactică încununată în atâtea împrejurări grele cu strălucirea atitudinilor de mișcător eroism, citate cu mândrie în ordinele de zi ale armatei.

Acești mici luptători, acoperiți de gloria războiului ca și de aceea a unui suflet nou, vin astăzi la Chișinău spre a se îmbrățișa cu tinerii cercetăși moldoveni, grupați într-o cohortă a marelui legiuni românești. E o zi frumoasă, nu atât prin farmecul producțiilor lor cari vom asista, ci mai ales prin simbolul României de mâine, pe care această tinerime e chemată s-o înfățișeze curată, înaltă și îndrăgănită.

Și având în vedere faptul neobicitul, că Legiunea cuprinde cercetăși din toate țările locuite de Români, rolul ei se ridică la științența idealului nostru național, pentru care s'au vărsat atâtea lacrimi și a curs atâtea sânge generos.

Astfel noi avem bucuria să vedem în oaspeții zilei, acea frumoasă sinteză a *energiei naționale* care incalzit de flacăra unei conștiinți purificate, garantează realizarea integrală a aspirațiilor și vecinicia luminată a neamului nostru.

I. Mateiu

Acum când prin numirea arhiepiscopului Nicodem începe epoca de renaștere a bisericii mold-venești, ne simțim datorii să atragem luarea aminte a preoților asupra marilor ei îndatoriri.

Dacă mai bine de 100 ani, pastorii sufletescii ai Basarabiei au stat în stăruință în fața și a ideilor rusești, lăsând norodul în rătăcire și în întuneric, astăzi ei sunt obligați să se întoarcă fără zăbavă la turmură lor pășăvă.

Norodul așteaptă lumină în timba lui și îndrumare în greutățile multe cari îl apasă. Să înceteze bolboroseliile rusești din biserică și să răsună din nou graiul dulce al strămoșilor.

Preoții să steargă colbul amvonelor, predicând neîncrețit așa cum li îndeamnă poruncile Scripturii.

Să se pună în fruntea tuturor lucrurilor bune menite să dea o viață nouă satelor. Pretutindeni unde se pune o piatră în temelia clădirii naționale, preoțimea să alege cea dintâi cu vorba și fapta sa hotărâtă.

Prin Basarabia Românească

Insemnări de călătorie

Acum Basarabia noastră este o provincie în plină prefacere; ea trece de la somnul de un veac, la deșteptarea înceată dar sigură. De aceea ce vezi și îți înseamnă azi, nu se mai potrivește mâine. Stările dela unire până bine de curând, caracterizate prin „o administrație care a lăsat mult de dorit”, s'au scimbat spre bine în săptămâna din urmă prin noile dispoziții ale comisarului general, care o îndreaptă spre o înfățișare curat românească, așa cum putea s'o aibă mai de mult.

Astfel însemnările ce urmează, scrise în fuga condeiului, într-o călătorie repede prin capitalele de județ din nordul Basarabiei, pot să atragă atenția pe o zi a cetitorilor gazetei noastre, dar nu au pretenția de a servi ca documente.

Spre Orhei

Cu un automobil sanitar, rămas cam invailid din război, pornim la drum în dimineața zilei de 19 Iunie. Treceam Băcul, caruia nici poezul cel mai binevoitor nu i-ar putea zice că e cu „unde auite”.

Cum ieși din Chișinău, care abia se trezește din amorțala rusificării, afară din oraș te simți mai la largul tău.

Drumul este deja foarte populat; esre și căruțe se încrucișează. Oamenii dela țară se apucă de lucru odată cu ivirea zorilor, nu ca noi orașenii. Ne și privesc mirati că ne-am sculat așa de dimineața. Da-ă nu ar avea pe cap șapci rusești, după fața ai crede că s'moldoveni curăț.

Dar să-i încercăm la o încercătură cu caruțele:

— Bună dimineața!
— Mulțumesc! — Imi răspund cu toții și fețele li se înseninează că-i agrăiesc românește. Și mie mi se umple inima de bucurie când îi aud zicându-mi „mulțumesc”, așa cum se răspunde și în Banatul meu îndepărtat... O, această nu-s Moldovenii instrăinați, ci Români adevărați, pe cari doar biserica rusească i-a ținut în întuneric și pe u i-i a rătăcit.

Șoseaua care duce la Orhei, ca toate șoselele rusești, e dreaptă și bine pietruită, dar prea îngustă. Și, ce e mai interesant, ocolește satele cu mare băgare de seamă; arareori trece și prin câte un cătun.

Nu mă pot dumiri de ce au făcut-o Rușii așa, de aceea trebuie să mă adresez unui moldovan cuminte să mă lămurească.

Pe un suiu, unde șoseaua, ca să fie dreaptă, lua dealul în piept, mă dau jos să vorbesc cu un moșneg, care își îndemna boii: Hai, tată, hai!

— De ce vă ocolește șoseaua satul, moșule?

— Care vrea să zică șleahu, domnule, ne ocolește satele ca să nu-i latre cămii noastre pe boieri și să nu ne vază sărăcia.

— Și de ce-i așa îngustă?

— Apoi ar fi fost ea să hie mai lată, dar jumătate au mâncat-o boierii și naționalicii când au făcut-o.

— Și stăpîni aceștia pe de margine de ce au bătut atâtea, că vă prindeți caruțele în ei?

— Apoi aștia i-au pus tot pentru boieri, ca să nu se primejdiască prin răpi când ar hi să hie smintîți de vutcă...

Bietul Moldovan! El nu-și poate închipui cu mentalitatea care i-a imprimat-o robia rusească, că s'ar fi făcut vre-un lucru bun și în folosul lui, decât numai al boierului. De aceea și el inconjură șoseaua și își face alta pe de latură. Adevărat că pietrele șosei pot să-i strice copitele cailor nepotcoviți, totuși mie se pare că el nu calcă șoseaua și din răzburare, cu oarecare dispreț. Dar i-a venit și lui ziua mai bună, o să meargă pe calea civilizației.

Cum tai Basarabia deacurmezișul meru arcii coline și cobori la vale; acesta-i aspectul obișnuit. Dealtfel întreaga provincie nu e decât un șir lung de dealuri și văi, cari călăresc dealungul paralel cu Prutul și cu Nistrul.

De pe un deal dela câțiva km. privim înapoi și ni se deschide panorama admirabilă a Chișinăului, care dispare după altă colină.

La dreapta și stînga lăsăm sate adunate la adăpost împotriva vântului dela miază noapte, sub cotloane de dealuri. Imi par bine că, în locul cerperșurilor verzi ale bisericilor rusești,

mai văz câte o bisericuță acoperită cu șindriă și cu zidurile roase de vreme. Cine știe care boier moldovan, ori vovod cuvios a ridicat-o ca să rămână de pomină urmașilor, pentru vre-o biruință a lui câștigată asupra păgânilor, cari încercau să ne calce moșia.

Încolo se întinde grănul Basarabiei ca o mare verde, care face valuri în boarea dimineții. (Acum înțeleg mai bine de ce au răvniț Rușii la ea.) Grânele au rămas pipernicite și dacă nu da ploaia din zilele din urmă, se prăpădeau cu totul. Păpușoiul s'a îndreptat binisor.

Trecem pe lângă conace arse, rămășițe din vremele de teroare bolșevică. Numai crucea așezată de Moldovan la marginea drumului a rămas dreaptă cu cocoșul în vîrf, care în sfârșit a cântat și în ceasul mântuirii adevărate a unui neam robit.

Aproape pe neînțite trecem pe lângă comuna Seliște, întemeiată poate de mocani, urcăm și ultima colină și în față ne apare Orheiul cu casele-i mărunte.

C. R. Munteanu

Demisia cancelarului Kuhlmann

Impăratul Germaniei a primit cererea de demisie a cancelarului de stat la oficiul externelor, cancelarului v. Kuhlmann. Ca succesor este desemnat v. Hintze, ambasadorul de pînă acum în Cristiania. O hotărîre definitivă nu a fost încă luată.

INSEMNAȚII

Dobrogea „bulgărească.” D-l I. N. Roman, fost deputat de Constanța, publică în „Neamul Românesc” (Nr. 166) o statistică dela 1913 a locuitorilor Dobrogei, după naționalități. Din această vedem că în orașele (târgurile) Dobrogei locuiau la acei an 50.100 Români, 10.829 Ruși, 8529 Greci, 7592 Bulgari, 7652 Turci, 4283 Ovrei, 2559 Armeni, 2271 Tătari și 4547 alte nații, iar la țară locuiau 166325 Români, 43557 Bulgari, 25030 Ruși, 19079 Tătari 12544 Turci și 15636 alte nații.

În Dobrogea „bulgărească” de astăzi sunt așa dară, pe lângă 226.425 Români (60 la sută din populație) 51.149 Bulgari 13,5 la sută.

Dobrogea noastră. — La Iași este o gazetă în care se tipăresc foarte des studii temeinice asupra unui pămînt care a fost al nostru și care deocamdată ni s'a luat.

Gazeta aceasta este „Neamul Românesc” iar pămîntul este Dobrogea. Am dori ca articolele publicate aci despre Dobrogea de dd. N. Iorga, I. Roman, G. Vălsan și A. Brătescu să fie adunate într-un volum, care va fi o serioasă contribuție la cunoașterea chestiei naționale.

În vitrina, (fereastra) librăriei România Nouă se pot vedea gazetele românești din Transilvania: Telegraf român, Unirea, Gazeta Transilvaniei și Revista economică.

Dela societatea de cântări DOINA

Deoarece la adunarea din 25 Iunie nu s'au înfățișat destui membrii, prin această sunt rugați din nou să ia parte la adunarea care va avea loc Marți în 3 Iulie la ceasurile 9 seara în localul redacției România Nouă str. Gogol 39. La ordinea zilei reorganizarea societății și a corului.

Dela Comisariatul General al Basarabiei

Ordonanța No. 4 Din 26 Iunie 1918

Noi, General de Corp de armată Văitoianu Artur, Comisar General al Basarabiei,

ORDONAM:

1. Comandamentul militar va lua imediate măsuri pentru reprimarea ori și cărei nesupuneri sau instigațiuni contra ordinii publice, de către funcționarii telegrafo-poștali.
2. Toți funcționarii sunt liberi a rămâne sau nu în serviciu. — Se face deosebire numai pentru acei funcționari streini de Basarabia, veniți cu serviciul aci după începerea războiului din 1914, cari nu pot fi primiți.
3. Rămânerea în serviciu obligă pe funcționari a da declarațiune de opțare pentru naționalitatea română și de a jura credință M. S. Regelui și legilor României, precum și de a păstra secretul corespondențelor.
4. Înscrierea funcționarilor în cadrele personalului român, se va face pe baza salariilor stabilite în Noemvre 1915 pentru personalul superior de execuție și în Martie 1917 pentru personalul din Direcție și acel inferior, în gradele ce fie-care avea la 1 Martie 1917.

Pentru judecarea drepturilor de înaintare a personalului dela 1 Martie pînă la data depunerii jurământului, se va numi o comisiune din 4 funcționari vechi rămași în serviciul român, sub președinția Inspectorului serviciului telegrafo-poștal din Basarabia.
În afară de salariu, personalul mai are dreptul la o indemnizare de locuință egală cu echivalentul salariului dela 1—3 luni, după localitate.

Pe lângă acestea, se acordă funcționarilor, în mod provizoriu, un ajutor de scumpetea traiului, egal cu cel acordat personalului român venit în Basarabia și anume:

6 lei pe zi personalului cu salarii la 150 lei lunar.
12 lei pe zi personalului cu salarii dela 151—400 lei lunar.
24 lei pe zi personalului cu salarii mai mari ca 400 lei lunar.
Durata și importanța acestui ajutor se va schimba potrivit scumpetei traiului; va fi însă totdeauna egal pentru personalul basarabeian ca și pentru cel român.
5. Drepturile de pensie câștigate se vor recunoaște de Statul Român, afară de acele ce privesc pe funcționarii veniți în Basarabia după războiul din 1914.
Pentru acei ce vor rămâne în serviciul român, anii servii pînă acum, se vor număra la stabilirea drepturilor de pensie.
Aceștia vor fi obligați a învăța în timp de un an limba română.
6. Înscrierea funcționarilor în cadrele personalului român, nu constituie nici o obligațiune de a servi un timp determinat. După legile române, orice funcționar are dreptul de a-și da demisiunea oricînd ar voi.

7. La plecarea din serviciu a funcționarilor, legile române nu acordă nici o despăgubire.

Drepturile încetează din ziua părăsirii serviciului.

8. Declarațiunea fiecărui funcționar va trebui să fie depusă în mîna diriginților români dela oficiile telegrafo-poștale. Aceștia le vor înainta Inspectoratului regional din Chișinău, cinci zile după publicarea prezentei.

9. Parchetul General va lua dispozițiuni prin delegatul său să descindă la fiecare oficiu telegrafo-poștal din Basarabia și să procedeze imediat ca împreună cu funcționarii telegrafo-poștali în drept, să ceară foștilor șefi de a înainta actele necesare pentru lichidarea gestiunii lor financiare.

Comisar General al Basarabiei General de Corp de Armată, **A. Văitoianu**

Ordonanța No. 5

Noi, General Văitoianu, Comisar General al Basarabiei

ORDONAM:

1) Cu începere de astăzi 30 Iunie 1918.

Este interzisă tipărirea și aparițiunea, pe întreg teritoriul Basarabiei, a vre-unui nou ziar sau revistă în limba rusă.

2) Ziarele și revistele cari pot

continua a fi tipărite sunt acelea cari au apărut pînă acum, adică:

- Sfatul Țării.
- Bessarabscaia Jizni.
- Svobodnaia Măslî.
- Golos Chișineva
- Furnica.
- Izvestia Chișinevscao Gordscago Samoupravlenia.
- Golos Besarabscoi țercvi.
- Bessarabskii Krai.
- Cu executarea acestei ordonanțe sunt însărcinate organele administrative și polițienești, chemându-se la răspundere atît autorii ziarelor sau revistelor cari ar apărea, cît și tipografiile cari le-au înlesnit tipărirea.

Data în Chișinău astăzi 30 Iunie 1918.

Comisar general al Basarabiei General de Corp de Armată, **Văitoianu**

Ordonanța No. 6

Noi General Văitoianu, Comisar General al Basarabiei, Având în vedere că secțiunile *Uniunii Generale a învățătorilor și profesorilor din toată Rusia, existente în Basarabia* discută în întrăririle lor, pe lângă problema naționalizării școlilor, și alte chestiuni de ordin pur politic, luându-se rezoluțiuni protivnice statului Român.

Având în vedere adresa Directoratului de Instrucție publică, prin care arată faptele de mai sus.

ORDONĂM:

1) *Secțiunile Uniunii Generale a Învățătorilor și profesorilor din toată Rusia, existente în Basarabia, se desființează.*
2) Întririle de învățători și profesori sunt interzise fără știrea și aprobarea Directoratului Instrucțiunii Publice, singur în drept a da asemenea autorizațiuni.
3) Autoritățile civile polițienești și autoritățile militare, vor lua cuvenitele măsuri, fiecare în cea ce-i privește.

Comisar General al Basarabiei General de corp de Armată **Văitoianu**
Data în Chișinău, 30 Iunie 1918

Boala Spaniolă la noi?

În mai multe orașe ale Basarabiei, chiar și în Chișinău, se semnalează numeroase cazuri de boală, caracterizată prin o indispoziție, slabă generală lipsă de voință și de poftă de mîncare, etc.
Cum simptomele acestei boli se aseamănă cu epidemia care bîntuie în Spania, mulți medici zic că e boala spaniolă, care s'a ivit și în Germania.
Boala n'are urmări periculoase și în 5-6 zile încetează.

Comisar General al Basarabiei General de corp de Armată **Văitoianu**

Data în Chișinău, 30 Iunie 1918

Prizonierii din Basarabia la Kaskovo în (Bulgaria)

Iată câțiva prizonieri moldoveni, asupra cărora atragem atențiunea familiilor spre a lua cunoștință de soarta lor:

1. Ion Toșenschi din str. Alexandrovsca 153, trecut în registre bulgărești sub numele de Andrei Damian prizonier rus reg. 10 finlandez.

2. Nicolae Sora, prizonier rus, reg. 241 din Bender, str. Alexandrovsca 37.

3. Trofim al lui Gițaman reg. 280 Sarschipole (Trofim a lui Manola jude Akerman, satul Tal-maza. Numele tatălui: Manola Gițaman.)

CURSURILE DE INVATAȚORI

DIN ISTORIA ROMÂNILOR

(Urmare)

de G. Tofan

Ungurii, popor turanic din aceiași familie ca și Hunii, Avarii și vechii Bulgari având ca deosebire și un amestec, finic, apar în istorie în veacul al IX-lea. Slavii îi numără Ungurii, Grecii Huni sau Turci, ei singuri și-au zis Maghiari, după un trib al lor.

Patru lor a fost regiunea la răsărit de munții Urali, de unde s-au mutat în locurile dintre Don și Nipru. Pe la începutul veacului al IX-lea ei sunt atacați de Pecenegi, un popor înrudit cu ei și silții să se așeze între Nipru, Siret și gurile Dunării, fiind numit de Bizanțini, Atelkuzul. Ei se amestecă în luptele dintre Leon VI împăratul Bizanțin și Simeon țarul Bulgarilor ca aliați ai Bizanținilor, năvălesc peste Dunăre în Bulgaria și o jefuesc cumplit. Pentru a-și răzbuna, Simeon îndeamnă pe Pecenegi să năvălească în Atelkuz, într-o vreme când Ungurii erau departe de țara lor, în Moravia.

Bulgarii și Pecenegii pustiesc țara și Pecenegii o ocupă. Reîntorsii, Ungurii găsesc țara ocupată, atunci ei iau sub conducerea lui Arpad drumul spre Nord. Trece pe la Chiev prin Galiția și străbătând Carpații Maramureșului, năvălesc în Panonia și surprind deodată „pustietatea avarilor” adevăcă câmpurile dintre Tisa și Dunăre (896).

Așezați aici se deschid o epocă nouă de jafuri și pradăciuni de cari n-au fost cunoscute nici una din țările mărginate. Ei se luptă cu Bulgarii și după desființarea imperiului acestora, cu Bizanținii, iar în apus cu împărații Germaniei. Jafurile și pradăciunile lor încețeauă abia după zdrobirea lor în vestita luptă de pe câmpia râului Lech de către împăratul Otto Cel Mare (955). Abia acum se hotărăsc să se așeze ca popor statornic și să înființeze un stat organizat. Adevăratul organizator al statului unguresc este regele Stefan (1097-1038) numit Cel Sfânt. Sub dânsul s'a făcut înfrînșarea deplină a Ungurilor, cari au îmbrățișat biserica catolică. Ca mulțumită Papa i-a trimis coroana de rege și titlu de rege apostolic. De aici înainte statul unguresc începe a se întări și a crește cuprinzând și părțile împă-

răției bulgare de dincoace de Dunăre.

Românii din Transilvania

Pe la sfârșitul veacului al IX-lea, când Ungurii se așezară în câmpiile dintre Tisa și Dunăre, părțile Daciei erau locuite de Români zis și Vlahi și Sloveni. Ei aveau mai multe ducate sau voievodate cari erau în oarecare atârname de împărăția bulgară. Cel dintâi cronicar unguresc ne vorbește de un voievodat sub ducele român Gelon, acest voievodat se afla în partea nordestică a Ardealului și-și avea capitala pe Someș în apropiere de Cluj.

Alt voievodat era în regiunea Crișului prin părțile bihorene și altul în părțile bănățene. Curând după venirea lor Ungurii au supus aceste voievodate parte prin puterea armelor, parte prin învoială. Voievodatul din Banat rămas ca organizație deosebită în legătură cu stăpânirea ungurescă până pe timpul lui Ștefan. În sudul Transilvaniei se mai afla un voievodat slavo-român în atârname de imperiul bulgar. Aceste voievodate au fost supuse cu desăvârșire de Ștefan, care este și întemeietorul întregului regatului ungar. El a cuprins întreaga Transilvanie punând un Voievod, care să-i ție locul. Românii organizați în vechile lor chinezate și voievodate, și-au păstrat oarecare autonomie, în deosebi în privința administrativă și juridică.

Fiind îndatorii să dea regelui oarecare tribut și oameni pentru oaste, ei rămăneau sub voievozii lor cari îi conduceau după *jus valachicum ab antiquo* (dreptul românesc din vechime), astfel de teritorii naționale cu autonomie era în nord Maramureșul, de unde au ieșit descălcătorii Moldovei, Dragoș și Bogdan și în sudul Transilvaniei, țara vlahilor, numită mai târziu Țara Făgărașului și a Amlășului (pe Olt), de unde tradiția aduce pe descălcătorul Țării Românești, pe Negru-Vodă.

Astfel rămase ca singura țară românească neșpusă: Oltenia ale cărei înepeturi de organizație națională s'au făcut în legătură cu împărăția bulgară și cu cea româno-bulgară a Asaneștilor.

CURSURILE DIN BENDER

— După o lună —

Deschiderea cursurilor din Bender, s'a făcut la 15 Maiu cu un serviciu divin săvârșit în biserica garnizoanei de către patru preoți, între cari unul din Transilvania și unul din Bucovina. La această slujbă au luat parte toți cursiștii în număr de peste 200 în frunte cu lectorii cursurilor.

După serviciul divin s'au îndreptat cu toții spre Zemstva finutaală, unde d-l Cazacu, directorul cursurilor, într-o cuvântare frumoasă a arătat scopul acestor cursuri și a îndemnat pe învățătorii la muncă serioasă așa ca să poată duce și răspândi la țară lumina națională atât în școala cât și afară de școală. A luat cuvântul apoi dl. Adamovici prefectul județului, aducând salutului său și invitând pe învățătorii să-și dea silința de a deprinde cât mai bine limba în grai ca în scris, ca la rândul lor să poată răspândi cultura românească prin satele cari timp de peste o sută de ani ad fost scufundate în întuneric.

Din partea directoratului instrucțiunii publice a vorbit d. P. Erhan, a îndemnat și d-sa pe cursiști la muncă asigurând că directoratul nu va cruța nici un ban pentru a duce la bun sfârșit opera începută: introducerea și răspândirea limbii și culturii românești la orașe și sate.

Din partea Zemstvei d. Cara a vorbit în același sens.

Chiar în aceiași zi s'a făcut împărțirea cursiștilor pe grupe. S'au format 5 grupe; din grupa 1-a fac par e cei cari cunosc limba în grai și în scris, din grupa 2-a și a 3-a fac parte acei cari știu numai vorbi românește, grupa 4-a e compusă din cursiști dela țară cari nu cunosc deloc limba, iar grupa a 5-a o formează corpul didactic al orașului Bender (necunosători ai limbii).

La 16 Maiu au început cursurile regulate, la cele dintâi trei grupe după programul indicat de comisiunea școlară din Chișinău, iar la cele două din urmă se predă scrierea și citirea, se face și puțină gramatică și conversație ușoară.

Îndată după deschiderea cursurilor s'a format și un cor al cursiștilor. În orașul Bender există și cursuri de adulți. Cursurile pentru aceștia s'au început sub conducerea d-lor lectori ai cursurilor pedagogice. Acești cursiști erau împărțiți în șapte grupe. Cursurile dau rezultate mulțumitoare și se țin de lectori în mod gratuit.

Diracțiunea cursurilor, în ziua de înălțarea Domnului a aranjat o excursiune la mânăstirea Chișcani din apropierea Benderului la care au luat parte peste 100 cursiști în frunte cu lectorii lor. Această mânăstire este așezată într'un loc foarte pitoresc și se mai numește și *Noul Neamț*, zidită de călugării veniți aici de la mânăstirea Neamț din Moldova după sechestrarea averilor mânăstirești.

Cu toată vremea ploioasă excursia a reușit foarte bine mulțumită destoiniciei comitetului aranjator și egumenului acelei mânăstiri pâr. Gherman.

Librăria „ROMANIA NOUA” s'a mutat în str. Puschin. Casele Hotelului Londra. Se găsește de vânzare tot felul de cărți, reviste, hărți, cărți postale ilustrate, hărți de scrisori ș. a.

Informații

Matineul universității. — Azi Duminică la matineul obicinuit al universității populare, va avea loc o șezătoare dată de cercetașii României, cu un bogat program de cântări și recitări.

Publicul va avea un frumos prilej de a admira minunata organizație a cercetașilor noștri, cari sunt fala și speranța neamului.

D. Ministru Cantacuzino la Chișinău

Vineri dimineață a sosit în localitate d. Gr. Cantacuzino, ministrul industriei și comerțului D-sa va rămâne în Basarabia 2-3 zile și va vizita mai multe finuturi pentru a se pune în curent cu situația de aci, a lua înțelegere cu directoratul Basarabiei și măsurile convenite pentru îndrumarea comerțului și industriei românești spre o viață nouă.

O nouă deraiare de tren. — Joi noaptea la orele 1 jum. o nouă deraiare s'a întâmplat pe linia Iași-Chișinău, în stația Cornești. A deraiat un tren de marfă distrugându-se 5 vagoane goale. Nici un accident de persoane. Din cauza aceasta trenul de pasageri dela Iași nu a putut ajunge la Chișinău decât cu transbordare făcută în gara Cornești.

Uniunea cooperativelor. — Zilele actuale se va pune la Iași temelia uniunii naționale a tuturor cooperativelor din România. O atenție deosebită trebuie să i se dea Basarabiei, care este una dintre cele mai bogate provincii în produse, și abia la începutul vieții cooperative.

Contrabandă. — Grănicerii de la punctul Redu Mare au împușcat pe un contrabandist, care surprins când voia să treacă contrabanda și somat, nu a voit să se supue.

In noaptea de 26 Iunie, bravii străjeri ai Nistrului au prins la punctul Pădurea Curăturii pe 5 contrabandiști cari voiau să treacă în Ucraina pe un pod plutitor, două cărute cu 26 baloturi de tutun.

Mizeria. — Locuitorii: Mihail Mihailovici din com. Arciz, A. Bolucenco din Tatar-Bunar, Grigore Manteo din Faranovca, Gh. Harman din Berezina și Atanase Petrov din Culeceva, s'au sinucis din cauza mizeriei.

Impotriva defăimătorilor. — Scriitorul Radu D. Rosetti publică o scrisoare în „Neamul Românesc”, prin care protestează împotriva acelor inoconștinți, cari caută să defaimie pe toți bărbații noștri de seamă și să necinstească toată gloria războiului nostru.

„In alte țări — spune d-sa — se creează legende pentru întințirea moralului; noi ne întrecem să le distrugem chiar atunci când realitățile par basme. Pare că bantuire o epidemie sa pângărim tot ce-i frumos, să lovim tot ce trebuie slăvit”.

Darea în judecată a fostului guvern. Deputatul Gh. Stroici a citit ieri la Camera proiectul de dare în judecată a fostului guvern. Vor fi dați judecării toți membrii cabinetului Brătianu — afară de ministrul Radovici, care a murit. Dela această ședință au lipsit miniștrii basarabeni și d-l General Averescu. D-l A. C. Cuza a declarat că acest proiect nu a fost iscalit de membrii opoziției.

Ofițerii invalizi — învățători. D-l maior din aviație Zorileanu, rămas invalid, face o foarte frumoasă propunere, ca ofițerii invalizi din război să primească a fi învățători la sate, pentru ca să fie în fața copiilor o pildă reală de iubire de neam și țară. Se pare că Ministerul de Instrucție nu e străin de această soluție.

Situația Războiului

Pe frontul francez:

Aliații au dat puternice atacuri nocturne în regiunea Kemmel, pe Lys, pe Somme și de ambele părți ale orașului Reims. La sud-vest de Noyon și la sud de Aisne Francezii au cucerit fermele Porte și Des Loges, precum și tranșeele dela nord de Longpont.

Pe frontul italian:

Foc de artilerie și activitate de patrulare.

Pe frontul macedonean:

În Albania ofensiva Aliaților continuă cu succes. Forțele franco-italiene au ocupat înălțimile dintre Sevani și Monastir, precum și alte puncte importante, iar cavaleria, ajutată de monitoarele britanice de pe mare, a căzut în spatele inamicului. Numărul prizonierilor trece de 1300. Pierderile austriacilor sunt mari. Dânsii recunosc că se retrag și că au pierdut contactul cu inamicul. Bulgarii au încercat o diverssiune în regiunea Cerna, dar au fost respinși cu pierderi sângeroase.

Pe fronturile turcești situația neschimbată.

După știri din Moscova, un tren blindat cu trupe engleze, franceze și sârbe, a sosit la Kem, sub conducerea ofițerilor ruși.

Armata americană gata de luptă atinge astăzi numărul de 2 milioane și 300 mii.

Armata japoneză se va mări până la 45 divizii cu 126 regimente.

Ofițerii noștri și Coroana.

Față de unele atacuri neceutate, ce un senator le-a îndreptat împotriva Regelui — corpul ofițerilor de rezervă publică în ziare un protest lung, adresat Corpurilor legiuitoare.

Intre altele se zice în acest protest:

„Hotărâți de a apăra până la unul demnitatea patrimoniului strămoșesc, Tronul și Dinastia, ei se declară gata ca, prin orice sacrificii, să le apere cu pieptul lor”.

Despăducherea parlamentarilor. Din sursă oficioasă germană, din teritoriul ocupat, se anunță spre știința parlamentarilor noștri:

„Domnii deputați și senatori, spre a fi scutiți de despăduchere la trecerea în teritoriul ocupat, trebuie să aibă un bilet permanent de despăduchere, eliberat de medicul german din Iași, atașat pe lângă colonelul Brandenstein”.

Aceștia îi privește numai pe parlamentarii care vin și se duc în teritoriul ocupat.

Rugăm pe toți D-nii depozitari să achite sumele ce ne datorese inclusiv No. 107.

ADMINISTRAȚIA

Societatea cooperativă de consum „Alimentarea” constituindu-se, toți d-nii membri sunt rugați ca în termen de 5 zile dela data publicării acestei înștiințări, să achite coata (părtație) de membru pentru ca societatea să înceapă să funcționeze.

Plățile se fac la d. Popovici la redacția „România Nouă”. Se fac înscrieri noi.

Bodegă și Restaurant. — La Bodegă și Restaurantul din str. Pușkinskaia 25, în apropiere de colțul Alexandrovskai, se servesc la orice oră din zi și noapte tot felul de băuturi la gheață, aperitive fine și mâncări alese. Prețurile cele mai moderate.

Uneltirile rușilor. — Cei ce caută să uneltiească și să pescuiească în apă tulbure, au cerut să se înfrunească în biserica Sf. Gheorghe, spre a se înțelege relativ la alegerea Dumei orașului.

Dăm mai jos rezoluția D-lui General, comisar general al Basarabiei:

„Biserica este un locaș sfânt unde poporanii nu se pot aduna de cât pentru cele sfinte — deci nu este voie.

„Să se ceară o sală și învoire dela Directoratul de Interne.

„General (ss) Văitoianu

S'A DESCHIS

în strada Pușkinskaia 25, în apropierea colțului cu Alexandrovskai

Bodega și Restaurantul

D-lor P. LOCUSTEANU și C. ZGURIADESCU

Directoratul Finanțelor

aduce la cunoștința obștească, că dacă unele ofiții poștale, nu fac deocamdată operațiuni pentru Casa de Economie, aceasta este din cauza organizării serviciilor.

Peste câte-va zile, toate ofițiile vor reîncepe să primească depunerile pentru Casa de economie și să facă restituirea sumelor depuse.

Iânăr demobilizat fost funcționar la Stat, caută post biuroar. A se adresa la ziar.

Dentist Mughinstein

Str. Haralambie 51 Execută orice lucrări dentistice. Specialitate pentru dinți de aur.

Doctorul L. NISSIM

De la Facultatea de Medicină — din București — — MAMOȘ — — Consultații 6—8 p. m. — Bulevardul Alexandru 47 (Alexandrovskai Ulița 47).

— CHIȘINĂU —

IAURT

preparat după metoda d-rului Mecinicoff, este recomandat de toți medicii contra boalelor de intestine și de stomac; este un aliment răcoritor și plăcut.

Servim după comandă la domiciliu; și în chioșcul din strada Pușkinskaia colț cu grădina Sabor; precum și unt, renumită brânză franceză „Charles Gervais” lapte bătut și brânză de vaci.

Lăptăria Aurora Chișinău Str. Inzova 14

BIROUL DE AVOCATURA ȘI NOTARIAT

Str. Siniadnovskai 39, Chișinău Sub direcțiunea D-lor: MIHAIL I. BADESCU

Licențiat în drept. Diplomat în științele comerciale superioare, fost Controlor și Avocat delegat la Banca Populare și Cooperativele sătești și

ION GR. LECCA

Fost Procuror, Judecător de instrucție — AVOCAT — Consultații dela 9—10 diin., 6—7 seara

Cine știe de soțul meu Teodor Bozescu, fost ofițier la Siguranța Statului, să-mi dea știri la „Restaurantul Mărășești” Chișinău, Drumul Muncești 249.

Lucrători tipografi se caută pentru Tipografia „România Nouă” Chișinău.

SAPTAMANA VITTOARE

se deschide

Tipografia „România Nouă”

CHIȘINĂU

STR. PUȘCHIN

— în casele Hotelului de Londra —